

Asia: VN/1014/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kielitutkintoja koskevan lainsäädännön muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Aalto-yliopisto kiittää mahdollisuudesta lausua ja esittää seuraavat näkökohdat:

1. Valtionhallinnon kielitutkintojen lakkauttaminen ja sulauttaminen YKlin

Pidämme perusteltuna, että päällekkäistä tutkintojärjestelmää tarkastellaan kriittisesti ja mahdollisesti kehitetään toimivammaksi kokonaisuudeksi. Nykyisellään järjestelmässä on päällekkäisyyttä, ja YKI-tutkintojärjestelmä tarjoaa lähtökohtaisesti vakiintuneet raamit kielitaidon arviointiin.

Kuitenkin toteamme, että YKI-tutkinto mittaa yleiskielitaitoa eikä nykyisellään vastaa täysimääräisesti valtionhallinnon tehtävien kontekstisidonnaisiin kielitaitovaatimuksiin. Hallintokieli, virallinen viestintä ja institutionaaliset diskurssit edellyttävät kohdennetumpaa arviointia kuin mitä YKI nykyisellään tarjoaa.

2. Osakokeiden käyttöönotto

Osakokeiden käyttöönotto on periaatteessa kannatettavaa saavutettavuuden ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Yhdessä päivässä suoritettavat laajat kielikokeet kuormittavat monia, eivätkä aina mittaa kielenkäyttökykyä realistisissa olosuhteissa.

Edellytyksenä osakokeiden käyttöönotolle on kuitenkin selkeät säännöt ja aikarajat osasuoritusten yhdistämiselle. Ehdotamme maksimijaksi yhtä vuotta. Tämän lisäksi on varmistettava

testikapasiteetti ja kokeiden saatavuus siten, että osasuoritukset on realistista tehdä annetussa aikataulussa.

Tarvitaan myös selkeä ohjeistus siitä, mitkä tutkinnon osat tulee olla suoritettuna riippuen siitä, mihin tutkintotodistusta käytetään.

3. Erinomaista kielitaitoa osoittava tutkinto osana korkeakouluopintoja

Ajatus yliopisto-opintojen yhteydessä suoritettavasta kielitutkinnosta on kiinnostava ja potentiaalisesti kannatettava, mutta siihen liittyy tiettyjä varauksia:

- Kielitaidon arvioinnin objektiivisuus ja vertailtavuus ovat vaarassa, jos tutkintoa suoritetaan eri tavoin eri korkeakouluissa ilman yhtenäisiä, kansallisesti määriteltyjä kriteereitä, arviointimenetelmiä ja laadunvarmistusta.
- Arvioijien koulutus ja standardointi vaativat erityishuomiota. Tämä ei toteudu itsestään osana korkeakouluopetusta.

Kannatamme sitä, että tutkintosuorituksia voi mahdollisesti tehdä korkeakouluissa yhteisellä, standardoidulla tavalla, mutta emme näe realistisena, että tutkinto syntyisi pelkästään yliopisto-opetuksen osana ilman erillistä valtakunnallista järjestelyä.

4. Koulusivistyskielen määritelmä

Nykyinen koulusivistyskielen määritelmä on käytännön opetustyössä osoittautunut tulkinnanvaraiseksi.

Uutta asetusta laadittaessa koulusivistyskielen määritelmä pitäisi kirjoittaa selkeästi ja ajantasaisesti. On varmistettava, että määritelmä ottaa huomioon monikieliset koulupolut ja kansainvälisen taustan sekä mahdollistaa kielitaidon osoittamisen myös muilla asetuksen mukaisilla perusteilla.

Pidämme myös erittäin tärkeänä, että kielitaitoasetuksen nykyisen 20 §:n uudistamisen valmistelun yhteydessä järjestetään sidosryhmäkuuleminen, jossa opetushenkilöstön ja korkeakoulujen kokemukset otetaan huomioon.

5. Muita huomioita

- Aikataulu on hyvin tiivis, erityisesti ottaen huomioon, että YKI-järjestelmää ollaan samaan aikaan digitalisoimassa.

- Emme kannata kokeen suoritusten arvioijien nimien julkaisua kokeen suorittajalle missään yhteydessä.

Maunula Mari
Aalto-yliopisto - Kielikeskus